

1. नाममात्र (नामन् + मात्र) n. der blosse Name ÇĀK. 103, 8. PĀṆĀT. III, 78. °मात्रावशेषित von dem nur der Name übriggeblieben ist: शत्रवस्ते R. 4, 28, 10.

2. नाममात्र (wie eben) adj. nur den Namen von Etwas tragend, dem blossen Namen nach Etwas seiend: न तेषां संनिधौ भृत्यो नाममात्रा ऽपि तिष्ठति PĀṆĀT. I, 87. यथा काकयवाः प्रोक्ता यथारण्यभवास्तिलाः । नाममात्रा न सिद्धे हि धनहीनास्तथा नराः ॥ II, 93.

नाममाला (नामन् + मा) f. Wörterbuch H. in den Unterschr. der Kapitel. Titel eines best. Wörterbuchs MED. Anh. 1. Verz. d. Oxf. H. 182, b. 183, b. UGÉVAL. zu UNĀDIS. 2, 94.

नाममुद्रा (नामन् + मु) f. ein Siegelring mit einem Namen ÇĀK. 17, 4. 84, 14, v. l.

नामयज्ञ (नामन् + यज्ञ) m. ein Opfer nur dem Namen nach BHAG. 16, 17.

नामलिङ्ग (नामन् + लि) n. das Geschlecht der Nomina, ein darüber handelndes Werk MED. Anh. 4. नामलिङ्गानुशासन n. die Lehre vom Geschlecht der Wörter AK. am Ende in der Unterschr. Verz. d. Oxf. H. No. 434.

नामवर्जित (नामन् + व) adj. dumm, einfältig (keinen Namen habend) H. c. 91.

नामश्रुाडी s. नागश्रुाडी.

नामशेष (नामन् + शेष) adj. von dem nur der Name übriggeblieben ist, gestorben, tot H. 374. m. der Name als einziges Ueberbleibsel, Tod ÇKDR. WILS. — Vgl. शालेव्यशेष, कीर्ति, यशः.

नामसंग्रह (नामन् + सं) m. Wörtersammlung (mit Ausschluss der Verba) H. 238. Verz. d. B. H. No. 806. °माला ebend.

नामसरोद्धार (नामन् - सार + उद्धार) m. Titel eines lexicographischen Werkes Verz. d. Oxf. H. 183, b.

नामाध्यातिकै (von नामन् + आध्यात) adj. sich auf das Nomen und das Verbum beziehend, dieselben betreffend P. 4, 3, 71 (72), VĀRTT.

नामाङ्क (नामन् + अङ्क) adj. mit Jm des Namen bezeichnet: शर् RAGH. 12, 103.

नामदेशम् (von नामन् und दिष् mit श्वा) adv. mit Angabe des Namens P. 3, 4, 58.

नामानुशासन (नामन् + अनु) n. die Lehre von den Nominibus, Titel eines Werkes Verz. d. Oxf. H. 182, b.

नामि m. Bein. Viṣṇu's H. c. 67.

नामिकै (von नामन्) adj. den Namen betreffend COLEBR. Misc. Ess. I, 384. die Nomina betreffend P. 4, 3, 72. — नामिका s. u. नामक.

नामिन् (von नम्) adj. umbeugend (einen Dentalen in einen Cerebralen); so heissen die Vocale mit Ausnahme von ञ् und श्वा RV. PĀṆT. 1, 17. 20. 4, 14. 8, 1. 16. 13, 8. AV. PĀṆT. 2, 42. 81. 87. Verz. d. Oxf. H. No. 374 (168, b). 381. — Vgl. ञ्, भाविन्.

नाम्ब 1) m. oxyt. eine best. Körnerfrucht: नाम्बानां चर्तुं निर्वपति ÇAT. Ba. 5, 3, 8. Dagegen haben TS. 1, 8, 10, 1 und KĀṬH. 15, 15 die Form श्वा-म्ब. — 2) adj. (vom vorherg.) aus Nāmba bestehend KĀṬH. Ça. 15, 4, 12.

नाम्य (von नम्) adj. zu biegen, biegebar: नानाम्यं नाम्यते दाह PĀṆĀT. I, 430. zu spannen: तन्निषेण धनुर्नाम्यम् MBH. 8, 2685. दानवेन्द्रस्य हि धनुरनाम्यं नमतः 8, 1395. — शिवी नाम्यान् DRAUP. 4, 12 falsche Lesart

für शिवीनाद्यान्.

नार्यै (von नी) P. 3, 1, 142. 3, 24. 6, 1, 159. 1) Führer; s. ञ्, गो. Nach SĀJ. in den folg. Stellen, wo es aber vielleicht N. pr. ist: सचस्व नायमवसे ञ्भीकै RV. 6, 24, 10. अथ स्म नो वृधे भवेन् न नायमवा युधि 46, 11. — 2) Führung, Leitung, = नय VOP. 26, 36. AK. 3, 3, 9. kluges Benehmen Schol. zu BHATT. 7, 36. — नायी v. l. zu नार्यै: NAIGB. 3, 17; wohl irrig.

नायक (wie eben) 1) m. Führer, Anführer, Chef, Haupt; = नेतृ, ञ्-प्रेसरिक, स्वामिन्, प्रधान, श्रेष्ठ AK. 3, 1, 11. TRIK. 2, 8, 50. H. 359. an. 3, 57. MED. k. 110. को मां प्रियमिवातिथिम् । भोजयिष्यत्यकर्मण्यमप्रय-ह्मनायकम् ॥ DAÇ. 2, 33. उपद्रुतमिदं सर्वमनालम्बमनायकम् R. 2, 48, 22. सर्वं सुरगणादयः — ब्रह्मेन्द्रच्युतनायकाः BHAG. P. 4, 7, 22. नायको देवमनु-ष्याणाम् HIOWEN-THSANG I, 347. सैन्यस्य Heerführer, Befehlshaber einer Heeresabtheilung (auch mit Ergänzung von सैन्यस्य) BHAG. 1, 7. MBH. 3, 14244. 7, 4875. 8, 2149. R. 3, 33, 14. 5, 81, 23. 6, 74, 5. VARĀH. BRH. S. 32, 29. ÇATR. 10, 188. सकलपुर् PĀṆĀT. 26, 12 (ed. orn. 23, 6). सकलव-सुमती ° Z. d. d. m. G. 14, 574, 23. तोणीभूताम् Journ. of the Am. Or. S. 6, 506, ÇI. 22. कुमुदिनी ° (der Mond) HIT. 9, 5. राष्ट्रं सनायकम् (v. l. सराजकम्) PĀṆĀT. I, 219. सेनापतिं नायकमन्विषौ च VARĀH. BRH. S. 34, 7. ञ्नायके न वस्तव्यं न वसेद्ब्रह्मनायके । स्त्रीनायके न वस्तव्यं न वसेद्ब्रा-ह्मनायके ॥ Spr. 96. वरं हि देवायतैकबुद्धिं स्थानमनायकम् । न तु वि-भ्रुतसर्वार्थं विभिन्नं ब्रह्मनायकम् ॥ VID. 68. 69. Beiw. ÇĀKjamuni's Lot. de la b. l. 336. Gebieter so v. a. Gatte BHAG. P. 4, 25, 20. नायिका VER. in LA. 6, 20 scheint eine vornehme Dame zu bezeichnen. नायक als Titel vor einem Nom. pr. COLEBR. Misc. Ess. II, 289. 291. Journ. of the Am. Or. S. 6, 512, 1 v. u. 548, 4. Am Ende eines adj. comp. f. श्वाः ञ्ना-यका तथा सेना ein Heer ohne Führer MBH. 7, 143. 9, 221. R. GORR. 2, 91, 16. — Statt नायकः PĀṆĀT. 156, 18 hat die v. l. ज्ञायकः, st. नायकानो MĀLAY. 73 वैदिशानां. — 2) m. der Held, Liebhaber in einem Stücke SĀH. D. 32, 9. 15. 35, 2. HARIV. 8664. ÇĀK. 15, 12. श्वाक्रासनायका die den Lieb-haber beherrscht SĀH. D. 41, 18. नायिका f. Heroine SĀH. D. 32, 10. 39, 10. BHAR. beim Schol. zu ÇĀK. 9, 6. VER. in LA. 24, 17. — 3) m. der Mittel-stein in einer Perlenschnur H. 630. H. an. MED. मन्नायक doppelsin- nig VĪSAV. 17, 1. — 4) Paradigma, Musterbeispiel: रामो हरिः करो भू-भूदानुः कर्ता च चन्द्रमाः । तस्थिवान्भगवानात्मा दशैते पुंसि नायकाः ॥ am Anf. einer in Pūṇa unter dem Titel त्र्यावर्त्त lith. Grammatik. — ना-यक = चिरस्थ (?) TRIK. 3, 1, 8. — 5) m. N. pr. eines Brahmanen RĪGA-Tab. 5, 158. — 6) नायिका f. eine Çakti der Durgā, deren 8 aufgeführt werden: उग्रचण्डा, प्रचण्डा, चण्डोय्या, चण्डनायिका, अतिचण्डा, चामुण्डा, चण्डा und चण्डवती Verz. d. Oxf. H. 25, b, N. 5. — Vgl. ञ्, कु, कुल, कोश, गण, ग्रह, दण्ड, दार, नर.

नायकत्व (von नायक) n. Führerschaft VID. 70.

नायकाधिप (नायक + अधिप) m. der Oberste der Führer, König ÇAB- DAR. im ÇKDR.

नायिन् (von नी) adj. führend; s. ञ्पुत.

नार (von नर oder नर) 1) adj. vom Menschen kommend, zum Men- schen gehörig: अस्थि Menschenknochen M. 5, 87. °कपाल PRAB. 63, 10. Verz. d. Oxf. H. 103, b, 7. Nach WILS. auch geistig. — 2) m. a) = नर Mann in der v. l. शुनं नाराः TAITT. Ār. 6, 6, 6; vgl. RV. 4, 57, 41. — b)